

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

VI. De Gula, & Filiabus ejus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

40. Rixæ tandem, si modum graviter non excedant, uti & le- Rixæ.
viculæ pugnae, veniales sunt: secus, si progrediantur ad seditiones, vulnera, caedes.

QUÆSTIO VI.

De Gula, & Filiabus ejus.

41. **C**ONCL. I. Gula est inordinatus appetitus cibi, & potûs. Gula quid
Ita in re communis. Sive, ut aliqui loquuntur, Gula est
vitiu in appetitione, & usu cibi & potûs, debitum mo-
dum excedens, delectationis gratiâ. Hoc autem fieri potest
quinque modis, sequenti versiculo comprehensis: Committitur quinque modis.

Præproperè, lautè, nimis, ardentè, studiosè.

Præproperè edit quis, quando tempore jejunii ante horam comedendi fit comestio. *Lautè*, quando quis cibos nimis exquisitos & ac delicates, vult comedere. *Nimis*, quando plus justo comeditur. *Ardentè*, si voraciter quis comedat. *Studiosè*, dum quis quærit cibos nimis accuratè præparatos.

42. **C**ONCL. II. Gula opponitur virtuti Temperantiæ, & Sobrietatis; atque ut sic dividitur in Comestationem & Ebrietatem, tanquam in duas species, quarum illa in inordinato appetitu seu excessu ciborum, hæc verò in excessu potûs committitur. De his dicitur ad Galat. 5. *Manifesta sunt autem opera carnis: qua sunt fornicatio, & ebrietates, comestationes, & his similia, qua prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui talia agant, regnum Dei non consequentur.* Gula ut sic dividitur in comestationem, & Ebrietatem.

43. **C**ONCL. III. Tametsi vitium Gulæ inter Peccata Capitalia rectè numeretur, eò quòd plurium aliorum origo esse soleat; nihilominus per se loquendo, atque ex genere suo, ea est peccatum veniale. Ita Sylvester x. *Gula. n. 2. allegans mentem* D. Thomæ pluribus in locis, *Matthius disp. 15. Theol. Mor. n. 146.* Est de se, ac ex genere suo, peccatum veniale. *Reginaldus lib. 15. n. 64. & alii.* Ratio est: quia Gula præcisè sumpta, & seclusis malitiis contra alias Virtutes pugnantibus, non repugnat graviter Charitati Dei, vel proximi. Unde si quis edat ante tempus, si nimis exquisita, si plus justo, si nimis voraciter ad modum canum, vel nimis exquisitè præparata (qui sunt quinque modi peccandi vitio Gulæ) per se loquendo non peccat mortaliter.

X 2

44. N^o

Nihilominus per accidens sic mortale in pluribus casibus.

(f) Dist. 2.
num. 21.

Ebrietas,
quid?

Differentia
inter dormientem, &
ebrium.

Ebrietas
plena est ex
genere suo
peccatum
mortale.

44. Nihilominus per accidens, & ob adjunctam malitiam aliis Virtutibus repugnantem, variis modis Gula fit peccatum mortale, atque juxta allegatam sententiam D. Apostoli, ad Galat. 5. inducit amissionem vitæ æternæ. Idque inprimis accidit ratione perversæ voluntatis, quando scilicet in tali delectatione Gulæ contigitur finis ultimus; juxta quod de similibus legitur ad Philipp. 3. *Quorum Deus venter est*: hac enim ratione generaliter ex peccato veniali fieri per accidens mortale, jam supra (f) dictum est. Sic fit, quando homo adeo inhæret delectationibus ciborum & potûs, ut ob eas paratus sit legem Dei graviter violare: puta, si quis ob id fureretur, vel contractus faciat iniquos; si violat jejunia Ecclesiæ diebus prohibitis vescendo carnibus, vel sapius comedendo; si non solvat creditoribus, ut oppiparè victitet, ac hujusmodi. Deinde Gula fit mortale peccatum ratione gravis nocementi, si id homo corpori suo advertenter adfert. Idem accidere potest in aliis similibus casibus, ac præsertim in Ebrietate, quæ est altera species Gulæ ut sic, & distincta à Comellatione; de qua proinde loquendo, fit

45. CONCL. IV. *Ebrietas* est excessus in potu inebriante, causâ voluptatis, donec usus rationis adimatur. Ita in re Doctores communiter. Dicitur, *donec usus rationis adimatur*. Siquidem malitia ebrietatis plenæ, & perfectæ, in eo consistit, quod quis tantum ob voluptatem, aut ingluviem, advertenter se privet usu rationis, & quidem violenter, ac modo innaturali rationem perturbando, seque privando proximam potestatem utendi ratione ad omnem subitam necessitatem.

46. Et hoc ultimum notanter additur, ad excludendum somnum: nam etiam dormiens, privatus existit usu rationis, sed modo naturali ab Auctore naturæ instituto, ad virium naturalium conservationem. Simulque dormiens non simpliciter existit privatus usu rationis; quia excitatus à somno, quocumque tandem tempore, mox habet proximam potestatem utendi ratione ad omnem necessitatem: hoc autem secus fit in plenè, ac perfectè ebrio, uti patet.

47. CONCL. V. *Ebrietas plena & perfecta*, qua prædicto modo usus rationis plenè sopitur, est ex genere suo peccatum mortale. Ita omnes Doctores. Ratio est: quia censetur gravis difformitas magnūque malum, abjectâ rationis potestate ad brutorum stoliditatem voluptatis causâ ultrò se abicere. Unde

Unde Ebrietas inter opera carnis, quæ excludunt à Regno cælo-
rum, meritò connumeratur *cit. cap. 5. ad Galatas.*

48. Dicitur, *Ebrietas plena & perfecta.* Nam si quis post potum
adhuc discernere possit inter bonum & malum, licet non nihil
phantasia turbata sit, aut sequatur vomitus, lingua titubet, pedes
vacillent, oculi cernant duplicia, vel domus gyrari videatur,
nondum est plena ebrietas; ideòque tantum peccatum venia-
le, quamvis ex gravioribus, si deliberatè sit commissum. *Leslius*
lib. 4. de just. & jure, c. 3. n. 30. Bonacina disp. ult. in Decalogum, q. 1.
punit. 1. n. 4. & alii: qui simul pro signo Ebrietatis ponunt, si quis
remulentus non advertat, quid agat, & bonum à malo non discer-
nat; adeòque sequenti die non meminerit, quid pridè fecerit, di-
xerit, aut qua ratione domum venerit, &c. cum aliastalium ritè
meminisse soleat.

Signa plenæ
ebrietatis,
quæ?

49. Cæterùm allata Conclusio intelligenda est, dummodò
ejusmodi ebrietas sit voluntaria. Et hoc fit, quando quis ebrie-
tatem intendit directè, vel saltem indirectè, nempe tantum bi-
bendo, quantum potest, non curans, an sequatur ebrietas, nec
ne; vel quando quis advertit se inebriandum, si pergat potare,
& nihilominus non desistit. Quòd si quis non præviderit peri-
culum ebrietatis (prout accidit in ebrietate Noè, *Gen. 9.* & igno-
rans fortitudinem potùs, vino circumventus fuit, aut in auram
exiens vento turbatus, nec hoc prævidit, culpà vacat, saltem
mortalis.

Quando
conferatur
ebrietas vo-
luntaria, sic-
que peccatū
mortale?

50. Insuper Conclusio posita duntaxat procedit, si ebrietas
fiat causâ voluptatis. Nam non esse peccatum inebriare se ex
præscripto Medicorum, si aliter sanitas recuperari non possit in
casu quopiam extraordinario, tenent Sylvester, Cajetanus, Tole-
tus, Layman, & alij. Siquidem malicia ebrietatis in eo consistit,
quòd quis sine justa & gravi causa, tantum ob voluptatem, adeò
se ingurgitet, donec ulu rationis privetur, ut notat *Mairius disp.*
15. Theol. Moral. n. 147. In casu autem posito adest justa causa repa-
randæ sanitatis. Et ob eandem rationem non esse peccatum, si
quis cogatur bibere intento ense, alioquin interficiendus, tenent
Leslius, Azorius, Reginaldus, & alij.

Inebriare se
causâ recu-
perandæ sa-
nitatis, vel
tuendæ vi-
tæ, non est
peccatum,

51. Quæres incidentaliter, an comedentes, & bibentes ob
solam voluptatem captandam, peccent venialiter? Ad hoc o-
lim multi Doctores responderunt negativè: verùm eorum sen-
tentia amplius teneri non potest, cum sit novissimè rejecta ab
Innocentio X. qui inter alias etiam sequentem Propositionem,
Innocentio X. qui inter alias etiam sequentem Propositionem,

Comeden-
tes, & bi-
bentes ob
solam volu-
ptatem, an
peccent?

ordine 8. damnavit: *Comedere & bibere usque ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obstat valetudini: quia licite potest appetitus naturalibus suis actibus frui.* Ubi tamen bene notandum ly, *ob solam voluptatem*: nam si quidem sentiatur voluptas, verumtamen ob hanc solam quis non comedat, vel bibat, sed ad conservandam valetudinem, aut restaurandas vires, peccatum nullum committitur; cum hic sit finis à natura intentus moderatæ comestionis.

Gula est peccatum capitale, cuius quinque sunt filii, nimirum

52. **CONCL. VI.** Gula merito inter Peccata Capitalia connumeratur, eò quòd sit mater plurium vitiolorum, prout nimium probat, (prò dolor!) ipsa experientia: præcipuè autem, teste S. Gregorio *cit. cap. 31.* quinque infælices gignit Filias, quæ sunt, Hebetudo mentis, Immoderata læticia, Multiloquium, Scurrilitas, & Spurcicia.

Hebetudo mentis.

53. *Hebetudo mentis*, seu Stupiditas consistit in eo, quòd non possit quis orare; aut alia huiusmodi præstare. Hæc fit mortalis tunc, quando quis inordinatè bibendo, vel comedendo, voluntariè redditur ineptus ad intelligenda vel præstanda ea, quæ ad salutem sunt necessaria, vel ad quæ ex officio, aut aliàs sub gravi peccato quis tenetur.

Immoderata læticia.

54. *Immoderata*, seu inepta læticia, hoc loco non quamvis inordinatam denotat læticiam, qualis omne peccatum comitari solet; sed eam præcipuè, quæ movet ad cantiones obscenas, actus turpes, saltus vel choreas inhonestas, &c. Et huiusmodi immoderata læticia fit mortale peccatum, quando est inductiva ad consensum aut delectationem mortalem, vel ad eam ordinatur.

Multiloquium.

55. Per *Multiloquium* peccatur juxta illud Proverb. 10. *In multiloquio non deerit peccatum.* Et quidem tunc peccat quis mortaliter per Multiloquium, quando illo utitur in gravem irreverentiam Dei, aut in tantum eo delectatur, ut paratus sit illud præferre impletioni alicujus præcepti sub culpa mortali obligantis: alioquin verò, ac ex genere suo, est peccatum veniale.

Scurrilitas: & quomodo hæc differat à Stultiloquio,

56. *Scurrilitas* idem est, ac jocularitas quædam, proveniens ex defectu rationis, quæ sicut non potest cohibere verba, ita non potest cohibere exteriores gestus. De hac, sicut & de Stultiloquio, fit mentio *Ephes. cap. 5.* ubi etiam Scurrilitas apertè secernitur à Stultiloquio, dum dicitur: *Aut turpitudine, aut stultiloquio, aut scurrilitate, quæ ad rem non pertinet.* Differt autem Scurrilitas à Stultilo-

quilo-

tiloquio, quòd Scurrilitas dicitur. quandam inhonestatem in verbis & gestibus, v. g. Scurrilia dicere, canere, vel alia hujusmodi adrisum excitandum agere. *Multiloquium* verò consistit in superfluitate verborum: quæ si proferantur absq; recta ratione, seu iudicio intellectus, *Scurrilitas* erit. Porro Scurrilitas per se, & secluso scandalo, est peccatum veniale: foret tamen mortale, si fieret causâ delectationis veneræ.

57. *Spurcicia* tandem seu *Immunditia*, attenditur secundum inordinatam emissionem quarumcunque superfluitatum, specialiter verò quantum ad emissionem seminis: & hæc si voluntaria sit, est peccatum mortale. Tantum autem cibi vel potus capere, ut vomitus sequatur, si usus rationis non adimatur, per se loquendo non videtur peccatum mortale; ut notat communior, & probabilior Doctorum.

QUÆSTIO VII.

De Acedia, & Filiabus ejus.

58. **C**ONCL. I. Acedia generatim denotat incuriam, negligentiam, & pigritiam quandam: in proposito autem, & prout est septimum peccatum Capitale, *Acedia* est fastidium rerum spiritualium. Unde directè repugnat effectui Charitatis, qui est, gaudere de bono spirituali.

59. Porro Acedia sumitur dupliciter; Primò generaliter, pro omni ratio, & corpore animi, bona facere negligentis: hoc modo Acedia non habet rationem specialem vitij, quia omne vitium refugit spirituale bonum virtutis oppositæ; ut patet in luxurioso, & guloso, quorum prior tristatur de bono Continentiæ, posterior de bono Abstinentiæ, illudque refugit, prout est laboriosum, aut corpori molestum, vel delectationis ejus impeditivum.

60. Secundò Acedia sumitur specialiter, seu prout est speciale vitium; & consistit in tristitia de bono Divino, de quo alioquin Charitas gaudet: & hoc modo Acedia ex se, ac genere suo, est peccatum mortale, quia directè repugnat Charitati DEI. Priori autem modo, seu generaliter sumpta Acedia, tunc demum est peccatum mortale, cum propter eam committitur opus prohibitum, vel omittitur opus præceptum sub mortali.

61. CONCL.